

Papers

Publicació de la **Lliga dels drets dels pobles**

22a Conferència europea de coordinació del suport al poble sahrauí

SUPORT EXPLÍCIT A LES NEGOCIACIONS

La principal novetat política de la Conferència és la crida a les negociacions directes Polisario-Marroc.

"La conferència demana a totes les forces democràtiques i institucions mundials que es doni prioritat a les següents propostes: -el suport a tota iniciativa per crear les condicions a les negociacions directes i propiciar el diàleg per reprendre l'aplicació del pla de pau". Aquest és un dels punts més destacats de la Resolució final de la 22a Conferència de coordinació del suport al poble sahrauí celebrada a Sabadell ja que és la primera vegada que el moviment pro-sahrauí expressa tan clarament al Frente Polisario la necessitat d'asseure's a negociar amb el Marroc.

Tot i que no hagi estat posat per escrit, la idea de que cal abandonar el vell eslògan del Polisario "La pàtria o la mort" i negociar encara que impliqui fer concessions era compartida per una majoria dels assistents a la conferència, segons el membre de la ONG sabadellenca "Solidaris amb el Poble Sahrauí", Josep M^a Farrés. Farrés afirma que "hi ha un sentiment generalitzat entre les ONGs que després de 20 anys, no es pot continuar així, les coses han de canviar. Nosaltres pensem que la pàtria o la mort no condueix a res, és absurd. A més crec que des de Catalunya, tenim l'obligació històrica de fer entendre als sahrauís que hi ha altres vies que el tot o res. Catalunya és una nació que porta més de 300 anys esperant el bon moment per l'autodeterminació. Cal pensar en una autonomia."

La conferència es va organitzar en tallers. Pel que fa a la planificació de l'ajut humanitari pel 1997, hi havia quatre grups de treball: sanitat, educació, alimentació i articles de prime-

ra necessitat i cooperació per al desenvolupament. En quant a les estratègies de suport polític, es van

mirat el marroquins com "els dolents", posant-los a tots dins del mateix sac.

DEMOCRATITZAR EL MARROC

Actualment, hi ha més població sahrauí als territoris ocupats pel Marroc que als campaments. Aquest col·lectiu està patint una forta repressió i una violació constant dels drets humans. En aquest sentit, els assistents a la conferència comentaven



Inauguració de la 22a Conferència de coordinació del suport al Poble Sahrauí (Sabadell, 15 de novembre)

tractar les qüestions del referèndum i el paper de l'ONU, el paper de les dones i els drets humans. També es va analitzar el paper dels mitjans de comunicació i de les noves tecnologies de la informació. Però el més destacat d'aquesta edició va ser la creació de la Plataforma de juristes internacionals per al Sàhara.

L'altra novetat política de la Conferència, no de manera oficial però subjacent, és que cal mirar el Marroc amb uns altres ulls. Tradicionalment, el moviment pro-sahrauí sempre s'ha

que cal ajudar a la democratització del Marroc perquè a la llarga això beneficiarà els sahrauís. L'argument és que en un país veritablement democràtic es pot plantejar el dret a l'autodeterminació mentre que això és impossible en el Marroc feudal de Hassan. Una de les maneres de contribuir a la democratització marroquina passaria per donar suport a l'organització política d'oposició que està començant a aparèixer en la clandestinitat al Marroc.

Núria Farell

HISTÒRIA D'UN POBLE

Resum cronològic dels esdeveniments que més han marcat la història del poble sahrauí

-Pre-història: fa 10.000 anys al Sàhara hi havia boscos de tipus mediterranis i tropicals. La població era sedentària i estava formada per 3 grups: els protoberebers, els camites o etiops de tipus africà oriental i els negroides. Com a conseqüència de la desertització, els blancs van emigrar cap al nord i els negres al sud. Només van quedar pastors que s'adaptaven a la vida errant.

-Segle III d.c.: arriben els pobles berberiscos que es barregen amb les tribus procedents del nord d'Àfrica i població autòctona dispersa. Són nòmades que viuen dels camells i les cabres.

-Segle VIII: comença el procés d'islamització. L'arabització definitiva es produeix al segle XIII amb l'arribada dels beduïns del Yemen i la Península Aràbiga. Viuen del comerç amb les caravenes que atravessen el Sàhara transportant productes.

-Finals segle XV: La rivalitat entre Espanya i Portugal pel control de la ruta transahariana acaba amb el Tractat de Tordesillas (1494) que otorga el dret de conquesta de la regió a Espanya.

L'ocupació espanyola es concentra a la costa ja que un dels interessos principals és l'explotació del banc de pesca proper a Canàries.

-1884-85: Les potències europees es reparteixen Àfrica en la Conferència de Berlín. El repartiment es fa sobre el paper, sense tenir en compte les realitats culturals, ètniques o històriques. Espanya es queda amb el Sàhara Occidental i Guinea.

-Segle XX. Anys 50: Es descobriren jaciments de fosfats, níquel, crom, platí, or, plata i estany que converteixen el Sàhara Occidental en una zona estratègia clau com a proveïdor de minerals.

-1958: Espanya fa un decret llei en què considera el Sàhara Occidental com una província més d'Espanya, que haurà d'estar regida per un governador.

-1973: Neix el Frente Polisario, que es defineix com un moviment d'alliberament àrab i africà.

-1974: Espanya accepta la proposta de l'ONU de començar un procés

d'autodeterminació al Sàhara Occidental. El Marroc hi està en contra.

-Maig 1975: 350.000 marroquins inicien un recorregut cap al Sàhara Occidental, que es va anomenar Marxa Verda, amb la intenció d'invaïr-lo pacíficament. La Marxa es va acabar el 9 de novembre quan es van aconseguir que Espanya garantís que el conflicte es resoluria a favor del Marroc.

-14 de novembre de 1975: Acords Tripartits de Madrid. Espanya cedeix el Sàhara Occidental al Marroc i Mauritània. Comença una forta repressió dels sahrauís no partidaris de l'annexió, per part de l'exèrcit del Marroc i Mauritània.

-Principis 76: èxode del poble sahrauí als camps de refugiats d'Algèria. Els campaments sahrauís instal·lats al desert són atacats violentament, fins i tot bombardejats amb napalm i fòsfor blanc, per avions que eren, sembla ser, francesos.

-27 de febrer de 1976: es proclama la República Àrab Sahrauí Democràtica (RASD). El seu braç armat - l'Exèrcit d'Alliberament Popular Sahrauí - comença l'ofensiva contra els invasors.

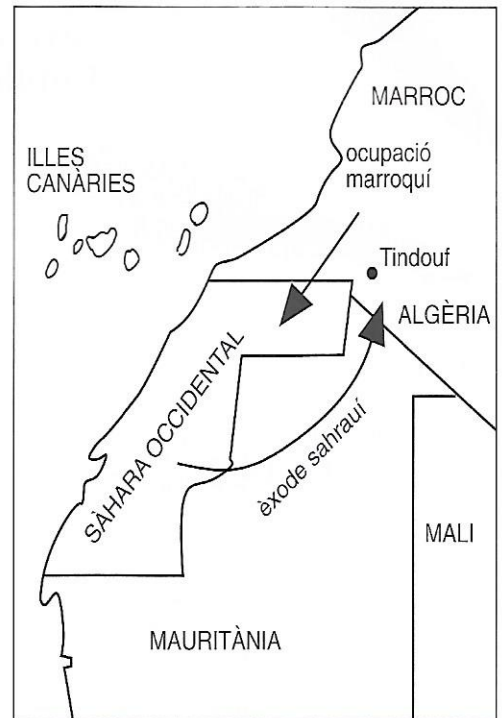
-1979: Mauritània signa la pau amb la RASD i renuncia a la part del Sàhara Occidental que li corresponia segons els acords de Madrid.

-1981: el Marroc accepta la proposta de Nacions Unides de celebrar un referèndum d'autodeterminació del Sàhara.

-1982: la RASD és admesa a l'Organització per a la Unitat Africana (OUA). Com a conseqüència, el Marroc se'n retira. L'accés al poder del PSOE a Espanya dona esperança al poble sahrauí, ja que aquest partit s'havia mostrat a favor del Frente Polisario mentre era a l'oposició.

-1988: punt d'inflexió en el procés de negociació. El Marroc i Algèria suavitzen les seves postures, el Frente Polisario mostra nova voluntat de negociar i s'aconsegueix una treva.

-Abril de 1991: les Nacions Unides



Mapa del Sàhara Occidental

comencen el procés per la realització del referèndum sobre l'autodeterminació, previst pel gener de 1992.

-Setembre de 1991: comença la primera fase del Pla de Pau amb la declaració d'alto-el-foc, l'acantonament dels exèrcits i el desplegament de les tropes de la MINURSO (Misió de les Nacions Unides per al Referèndum al Sàhara Occidental), que han d'actualitzar el cens espanyol de 1974 per facilitar la indentificació de les persones amb dret a vot. El Marroc comença una estratègia per guanyar el referèndum a qualsevol preu, propiciant trasllats de població al Sàhara i presentant un nombre exagerat de sol·licituds d'inclusió en el cens.

-Setembre del 95: el procés d'identificació es paralitza. S'han resolt positivament 60.000 de les 70.000 sol·licituds examinades però les dues parts no es posen d'acord sobre la identificació de les 174.000 restants.

-29 de maig de 1996: dos dies abans d'expirar l'ultimàtum donat a les parts per arribar a un acord, el Consell de Seguretat de l'ONU vota unànimament suspendre el procés per a la realització del referèndum i reduir els Cascos Blaus destacats a la regió.

SABADELL PER AL SÀHARA

La solidaritat amb el poble sahrauí va néixer fa gairebé 20 anys

La solidaritat amb el poble sahrauí va començar a Sabadell a finals dels anys 70. En aquell moment, no hi havia una associació específica però un grup de persones -inicialment format per Vicenç Creus i Fermí Vallbé- va començar a treballar-hi des de la Lliga dels Drets dels Pobles. D'aquest període, destaquen les Jornades Antiimperialistes del 1979 i una exposició d'artistes locals a l'Acadèmia de Belles Arts amb la finalitat de d'homenatjar al Poble Sahrauí, el 1982.

L'any 1987-88 neix l'Associació Catalana d'Amics del Poble Saharià (ACAPS), que tot i tenir seu a Barcelona compta amb sabadellencs entre els seus fundadors. Amb la creació d'aquesta entitat, les activitats es multipliquen. El 1988 es munten exposicions fotogràfiques i haimes per tot Catalunya. També és l'any en què tenen lloc les primeres colònies amb 40 nens sahrauís que s'estan a cases de colònies.

El 1989 Sabadell s'agermana amb Aargoub, una població situada al sud dels territoris ocupats pel Marroc, a prop de la costa. Fruit de l'agermanament, Sabadell comença els seus propis projectes de cooperació. El maig de 1989 s'inaugura la casa de malalts al carrer Sant Ferran de Sabadell. L'edifici fa funcions pre i post hospitalàries; acull persones que necessiten un temps de convalescència i així no ocupen llits necessaris en els hospitals.

Des de Sabadell també es fan aportacions importants i es participa activament en les Caravanes Catalanes d'ajut al poble sahrauí.

L'any 1992 es realitza una campanya de sensibilització a favor del referèndum d'autodeterminació Sàhara. Es duu a terme la campanya "Ajudem a tornar a casa" a les escoles i s'organitza el primer sopar a Can Borràs, al qual assisteixen 1200 persones.

Al febrer del 1995, discrepàncies de criteris en la línia a seguir provoquen que un grup de persones abandonin l'ACAPS i formin a Sabadell l'ONG "Solidaris amb el Poble Sahrauí".



Construcció d'un mapa del Sàhara a la Plaça Doctor Robert de Sabadell (24 de març de 1996)

Solidaris amb el Poble Sahrauí

Aquesta entitat duu a terme tres tipus de projectes, finançats bàsicament per Sabadell Solidari: 1-d'ajut directe: la casa de malalts i les colònies; 2-Sensibilització sobre la situació; 3-Difusió de la cultura sahrauí.

Aquesta ONG té una cinquantena de socis i molts simpatitzants entre els ciutadans de Sabadell.

Dels darrers actes de l'entitat, destaquen la construcció d'un mapa del Sàhara Occidental a la plaça del Doctor Robert de Sabadell el passat 24 de març (fotografia) i les darreres

colònies, que han acollit 23 nens sahrauís dels 500 que han estat aquest estiu a Catalunya.

Solidaritat crítica

Solidaris amb el Poble Sahrauí ha participat en l'organització de la 22a Conferència europea de suport al poble sahrauí que ha tingut lloc a Sabadell del 15 al 17 de novembre. En aquest fòrum, han expressat la seva postura d'apostar per la negociació entre les dues parts del conflicte. També proposen la necessitat de crear una federació catalana que coordini les diverses ONG que treballen per al Sàhara.

EL SÀHARA OCCIDENTAL I NOSALTRES

Ignasi Riera *

Algú ha dit que la pèssima descolonització del Sahàra Occidental és el serrell del darrer franquisme: en la mesura que no aconseguim una solució justa als legítims drets del poble sahrauí haurem estat còmplices d'un procés marcat per la greu injustícia històrica.

Si el 1973 apareix una força guerrillera organitzada, contra la pèssima Administració espanyola de la zona, i Espanya accepta el 1974 que ha de posar en marxa la descolonització i el referèndum per a l'autodeterminació, sota el control de les Nacions Unides, l'acord tripartit de Madrid, del 14 de novembre de 1975, en què Espanya cedeix l'administració del territori al Marroc i a Mauritània, és un acte vergonyant i políticament injust per part de les darreres hores del govern del general Franco.

(Un parèntesi per a la política-ficció: si l'acord s'hagués signat una setmana més tard, amb Franco ja mort, tot el procés hauria estat del tot diferent. La impunitat amb què Hassan II iniciava la seva Marxa Verda i el seu procés d'ocupació militar d'un territori que havia estat sota domini espanyol des del Tractat de Tordesillas, el 1474, ¿no hauria variat de signe?)

En tot cas, i sota la direcció política del Polisario, tot un poble ha d'abandonar les seves terres, a tocar del mar i amb una zona de desert conegut, per instal·lar-se - després d'un èxode penosíssim, que causa moltes víctimes, pel dessert - en territori cedit pel govern algerí. Des d'aleshores, aquest poble, autoproclamat el 27 d'agost de 1976 com a República Àrab Sahrauí Democràtica, es veu obligat a lluitar contra el poder que l'ha volgut exterminar - el govern del Marroc, presidit pel rei Hassan II - i a favor del seu reconeixement internacional. Sempre sota la direcció del Front Polisario, i amb un suport creixent de la comunitat internacional (ja el 1980, 26 Estats reconeixien la RASD i el

febrer de 1982 és admesa a l'OUA), el poble sahrauí organitza la seva vida civil i es dota d'un exèrcit per defensar contra l'agressió sistemàtica del Marroc.

La desigualtat de forces és palesa: davant un exèrcit de 195.000 soldats en actiu (més 150.000 a la reserva), la RASD pot mobilitzar entre ters mil i sis mil soldats, lliurant l'organització de la vida civil a les dones, en un procés importantíssim en el si d'un món auto-definit com a musulmà.

L'oposició espanyola, al govern de la UCD, es mostra majoritàriament contra l'actitud de Hassan II i manifesta el seu suport incondicional als sahrauís. El 14 de novembre de 1976, el líder de l'oposició, Felipe González, ho diu així, en un miting en els campaments sahrauís:

Hoy, 14 de noviembre de 1976, estamos aquí para demostrar con nuestra presencia, nuestra repulsa y nuestra reprobación por el Acuerdo de Madrid de 1975. ¡ El pueblo saharauí va a vencer en su lucha! (...)

Como parte del pueblo español, sentimos vergüenza de que el Gobierno haya hecho no sólo una mala colonización sino una peor descolonización, entregándoos a manos de gobiernos reaccionarios como los de Marruecos y Mauritania.(...)

No quiero prometeros algo, sino comprometerme con la historia. ¡Nuestro partido estará con vosotros hasta la victoria final!

Per desgràcia, però, l'arribada al poder dels socialistes no va significar un canvi d'actitud en el tema saharià, fins al punt que el 21 de desembre de 1990 Felipe González firma crèdits per valor de 150.000 milions en la seva visita al rei negador sistemàtic dels drets humans, Hassan II. ¿Per què? Crec que Hassan II ha exercit un xantatge sistemàtic contra la "realpolitik" espanyola. En temes bàsics com

Ceuta i Melilla, reivindicades per Marroc coma part del seu territori. (La reclamació s'estén sovint també a les Canàries). En el tema de la pesca: l'annexió marroquina del Sàhara Occidental redueix, encara més les aigües jurídicamentals espanyoles. Amb la qüestió migratòria: són molts els marroquins que volen entrar a Europa des les fronteres espanyoles. I, per damunt de tot, el xantatge de l'estabilitat política del Magrib: Hassan II apareix, davant les forces occidentals, com el mur de contenció del fonamentalisme islàmic i com l'home fort que pot redreçar el Magrib.

Malgrat les reticències inicials, Pérez de Cuéllar, secretari general de l'ONU, inicia, el 1988, contactes formals amb els dues parts enfrontades i s'acorda un alto al foc més un pla de pau que ha de culminar amb el referèndum per a l'autodeterminació que s'hauria d'haver celebrat abans de finals de gener de 1992, prenent com a referència el darrer cens espanyol: el de 1974. La possibilitat de perdre el referèndum ha portat Hassan II a posar sistemàtics "pals a les rodes" de tot el procés.

La conferència de Sabadell - que és la vint-i-dosena -, el novembre de 1996 expressa, en tot cas, la voluntat tant de coordinar la solidaritat d'arreu del món amb el poble sahrauí vom de replantejar les bases per a un suport polític: sense garanties de dret, el pla de pau fracassarà. I mentre no se solucioni el conflicte del Sàhara Occidental, no hi haurà pau efectiva a la zona. Totes les pressions polítiques, de la comunitat internacional, d'una ONU massa ineficaç o d'un Parlament Europeu, que es perd sovint en la retòrica inútil de les belles declaracions, han de donar pas a un suport pràctic, que restableixi les bases jurídiques i les bases polítiques de l'assignatura pendent de la nostra democràcia.

* Ignasi Riera, és diputat al Parlament de Catalunya per IC els Verds.

Entrevista al catedràtic d'Història contemporània de la UB, Antoni Segura.

“L'única solució justa passa pel referèndum d'autodeterminació”

Antoni Segura i Mas és catedràtic d'Història contemporània de la Universitat de Barcelona. El 12 de juny d'aquest any va publicar un article a les pàgines d'opinió de l'AVUI, titulat "El fracàs del procés de pau al Sàhara Occidental". Aquesta entrevista s'ha elaborat a partir de les idees exposades en aquell l'article.

Pregunta: Vostè afirma que la percepció que el organismes internacionals i els ministeris d'Afers Exteriors tenen del conflicte del Sàhara Occidental ha canviat en els darrers anys. Quines són les causes?

Resposta: Els factors que incidien en aquest conflicte han variat. És evident que l'escenari mundial ha canviat: ha desaparegut el bipolarisme, el paper de Nacions Unides també ha canviat, Algèria travessa una situació extremadament difícil,... I és obvi, ens agradi o no, que Marroc ha sabut vendre relativament bé les seves cartes, en el sentit que el règim marroquí ens presenta com un oasi d'estabilitat dins d'un Magrib saccejat per l'ascens de l'islamisme, sobretot davant la inestabilitat d'Algèria. Això ha calat en alguns mitjans de comunicació europeus i americans i, per descomptat, en els respectius ministeris d'Afers Exteriors. Tampoc és cap secret que la Unió Europea tracta el Marroc molt millor en termes de crèdits, ajudes, cooperació, etc. que a cap altre país del Magrib.

P: Vostè afirmava en el seu article: "el fracàs (...) també ateny a tots aquells que, des d'una benintencionada solidaritat amb el poble sahrauí, han encoratjat una radicalitat marginal i marginalitzadora, que, tanmateix, ningú es proposaria seriosament aplicar a casa nostra". Creu que hi ha ONGs que obeeixen cegament les demandes del Frente Polisario?

R: Crec que el que cal és trobar una sortida justa per al poble del Sàhara Occidental. Després de 20 anys aquesta sortida justa només pot passar per la celebració d'un referèndum d'autodeterminació. D'altra banda, per poder celebrar el referèndum, tal com proposa el Pla de Pau, prèvia-

ment s'han d'establir negociacions entre les parts per desbloquejar l'impàs actual, ja que el retorn a la guerra no sembla beneficiós per a ningú. No cal dir res més. A partir d'aquí, cada ONG sabrà què ha de fer. El que sí que crec és que la solidaritat mai pot portar-nos a no analitzar els conflictes i no ser crítics.

"La solidaritat mai pot portar-nos a no analitzar els conflictes i no ser crítics."

P: Quina importància creu que tindrà la 22^a Conferència europea de coordinació del suport al poble sahrauí, que es celebrarà a Sabadell? Creu que s'aconseguirà pressionar en favor de la negociació?

R: Negociacions n'hi ha hagut moltes i sempre s'han trencat per la manca de voluntat negociadora del Marroc, això cal dir-ho. Al Polisario li ha faltat més reflexes i estar més disposat a acceptar que tota negociació implica concessions.

"Les negociacions sempre s'han trencat per la manca de voluntat negociadora del Marroc."

La conferència serà important com a un element més de pressió però, em temo que sent realistes, són altres institucions de més rang les que haurien de pressionar per trobar una solució justa i respectuosa amb els legítims interessos del poble sahrauí...Em refereixo a l'administració

francesa, a l'espanyola, o més encara, a la Unió Europea. Però, malauradament, la Unió Europea veu el conflicte del Sàhara Occidental des d'una distància interessada perquè la seva butxaca està a prop del Marroc. No podem oblidar que Marroc és un mercat potencial de 28 milions de persones i que el principal inversor estranger en aquest país des de la descolonització ha estat França i en els darrers anys Espanya. A més, tots dos països estan deslocalitzant part de les seves indústries i instal·lant-les al Marroc. Cal tenir en compte aquest elements per entendre l'actitud que es té cap al conflicte del Sàhara Occidental.

P: Si els únics que poden pressionar

"La Unió Europea veu el conflicte del Sàhara Occidental des d'una distància interessada perquè la seva butxaca està a prop del Marroc."

veritablement perquè se solucioni el conflicte -EUA i Unió Europea- no hfan per interessos econòmics, no hi ha un risc molt gran que el conflicte es perpetui?

R: Cal tenir prou imaginació per capgirar el cercle viciós. Cal difondre el missatge contrari: "que, precisament per no perjudicar aquests interessos econòmics, el millor és aconseguir l'estabilitat de la zona, i que aquesta només es pot aconseguir a través d'una resolució el conflicte del Sàhara Occidental que sigui negociada i no imposada des dels interessos de només una de les parts. Només així s'obtindrà una pau estable. Seria dir: "inversions, a canvi d'una solució negociada i justa del conflicte".

Núria Farell.



22 Conferència europea de coordinació del suport al poble sahraui الندوة الأوروبية الثانية والعشرون - لتنسيق المساعدة للشعب الصحراوي

RESOLUCIÓN FINAL

Reunidos en Sabadell, los días 15, 16 y 17 de noviembre de 1996, la 22 Conferencia de Cooperación Europea y de Soporte al Pueblo Saharaui, que ha reunido a doscientos cincuenta participantes del Estado Español, Italia, Bélgica, Francia, Gran Bretaña, Austria, Portugal, Suecia, Alemania, Japón, México, Estados Unidos, Argelia y Sáhara Occidental.

La conferencia reafirma su apoyo al pueblo saharai y a su representante, el Frente Polisario. La conferencia insta a las Naciones Unidas, al Consejo de Seguridad y a sus estados miembros a volver a poner en marcha, sin retraso, el plan de paz y el proceso que debe llevar al referendun de autodeterminación y a la independencia del Sáhara Occidental.

Al aceptar la relentización del plan de paz, previsto por las resoluciones 658 y 690 del Consejo de Seguridad, la ONU demuestran su impotencia para hacer frente a la ocupación ilegal del Sáhara Occidental por el ejército marroquí. Por otro lado, ha debilitado las perspectivas de una resolución política del conflicto y el mantenimiento de la situación de alto el fuego. La conferencia recuerda que el plan de paz obliga a las Naciones Unidas a garantizar a los saharais, residentes en las zonas ocupadas, todos sus derechos fundamentales, la libertad de expresión, de asociación, de desplazamiento, así como la protección a los presos encarcelados arbitrariamente por la fuerza ocupante. Así mismo, la ONU debe asegurar y salvaguardar las riquezas tanto minerales, fofáticas, heólicas y el entorno medioambiental del Sáhara Occidental.

6 La Conferencia denuncia las graves faltas de la Naciones Unidas y los numerosos abusos cometidos por Marruecos y por los países de la Unión Europea que, tolerando la ocupación del Sáhara Occidental han negociado con Marruecos la explotación de las riquezas saharais. Por tanto, la conferencia ha decidido emprender una campaña para obtener toda la ayuda posible, y condicionar todos los acuerdos de cooperación, comerciales, militares, culturales con Marruecos al cumplimiento de este país del plan de paz en su integridad.

La conferencia se alegra del mantenimiento del Alto el fuego y apela a la comunidad internacional –ONU, OUA, la Unión Europea– a crear las condiciones óptimas y así mismo a relanzar el proceso del referendun previsto por el plan de paz. En este contexto, la conferencia también se felicita del inicio de las negociaciones directas entre el Frente Polisario y Marruecos, y respalda toda iniciativa dirigida a favorecer estas negociaciones directas y que les ofrezca una garantía internacional y un lugar neutro.

El Estado Español, quien hoy en día, tiene todavía la responsabilidad histórica de llevar a su término la descolonización del Sáhara Occidental; así como la OUA y los países africanos deben asegurar la independencia del último país africano colonizado, antes del final del siglo XX.

Por otro lado, el Estado Español se debe atener a su propia Constitución y al derecho internacional y denunciar los acuerdos de Madrid.

La conferencia ha estudiado las condiciones del mantenimiento y del desarrollo de la solidaridad con el pueblo Saharaui: La conferencia denuncia el retraso de una solución política. Este retraso está provocando graves problemas en la sanidad y en el bienestar de la población saharauí. La conferencia ha definido las prioridades para la solución política, para mejorar la información y la comunicación a favor del pueblo saharauí, del Frente Polisario, y de la organización social, económica y cultural de la RASD.

La conferencia desarrollará nuevos medios de defensa de los derechos del hombre y garantizará la salud, la educación, la seguridad de la alimentación y de la cooperación con el pueblo saharauí.

- La conferencia apela a los demócratas marroquíes, a sus partidos y asociaciones, a movilizarse para respetar los derechos fundamentales del pueblo saharauí, la autodeterminación para su independencia. De esta manera los marroquíes contribuirán a garantizar la construcción democrática de su pueblo y la paz y coexistencia regional.

La conferencia pide a todas las fuerzas democráticas, e instituciones mundiales que se de prioridad a las siguientes propuestas:

- El soporte a toda iniciativa para crear las condiciones a las negociaciones directas y propiciar el diálogo para reemprender la aplicación de plan de paz.
- La denuncia de la situación de aislamiento y estancamiento de los territorios ocupados del Sáhara Occidental, situación que favorece la violación de los derechos humanos en este territorio.
- Una campaña para eliminar la prohibición del acceso a los territorios ocupados y poder organizar visitas regulares de sanciones de dechos humanos, medios de comunicación y personalidades de renombre internacional, principalmente el Premio Nobel de la Paz.
- La conferencia se congratula de la creación en Sabadell de la Plataforma Internacional de Juristas para el Sáhara Occidental.
- La conferencia ha decidido la creación de una coordinación permanente para la acción de solidaridad política, mediática, material y de defensa de los derechos humanos.

Los comités, asociaciones y ONGs, reunidos en Sabadell, reiteran su pleno apoyo al pueblo saharauí y al Frente Polisario y les dirigen los anexos y las conclusiones de sus trabajos.

La 23 Conferencia de Coordinación Europea de soporte al pueblo saharauí tendrá lugar en octubre de 1997 en Francia.

Sabadell, 17 de noviembre de 1996

Barcelona, Catalunya, Spain, UE, 15, 16 i 17 de noviembre de 1996.

Servei de Documentació Internacional de la Lliga dels Drets dels Pobles.

BIBLIOGRAFIA SOBRE EL SÀHARA OCCIDENTAL

○ **Estudios Saharianos**

Julio Caro Baroja

Ediciones Júcar. Madrid, 1990. 501 pp.

La primera edició d'aquest llibre és de 1995. Conté una sèrie de monografies sobre la vida i les concepcions del món dels nòmades del Sàhara Occidental. Llibre de gran valor etnogràfic.

○ **Historia del Sàhara Español. La verdad de una traición.**

José Ramón Diego Aguirre

Kaydeda Ediciones. Madrid, 1988. 879 pp.

Aquest llibre ens porta des de l'antiga presència d'Espanya a les costes africanes, passant per la colonització, fins a l'abandó actual, amb una visió pormenoritzada i objectiva.

○ **Guerra en el Sàhara.**

José Ramón Diego Aguirre.

Ediciones ISTMO. Madrid, 1991. 386 pp.

Exposa i analitza les motivacions profundes que originaren l'enfrontament, així com les repercussions internacionals del conflicte, amb atenció preferent al paper jugat pels successius governs del nostre país durant tots aquests anys.

○ **El Magreb: del colonialismo al islamismo**

Antoni Segura Mas

Publicacions de la Universitat de Barcelona. Barcelona, 1994. 381 pp.

Un llibre de síntesi sobre l'evolució dels països del Magrib des dels inicis de la colonització europea (1830), fins als esdeveniments últims relacionats amb l'auge de l'islamisme en aquella zona.

○ **La descolonización del Sàhara: un tema sin concluir**

Jaime de Piniés

Ed. Espasa Calpe. Madrid, 1990, 236 pp.

Una crònica objectiva i detallada de la política que Espanya ha realitzat des de l'inici del conflicte, feta per un diplomàtic que va defensar el que ell creia que eren els interessos d'Espanya.

○ **El problema del Sàhara**

Juan Goytisolo

Editorial Anagrama. Barcelona, 1979. 152 pp.

Reuneix els assajos i articles sobre el tema del Sàhara escrits per l'autor des de 1976 a 1979. Goytisolo home profundament interessat en la problemàtica del Sud i en particular de la del món àrab. s'enfronta a la postura de l'esquerra espanyola respecte al problema del Sàhara. llibre, doncs, altament polèmic.

○ **Cuentos Saharauis**

Carme Arís i Lluïsa Cladellas

Il·lustracions de Mercè Tobella. Ed. ANAYA. Madrid, 1991. 190 pp.

Abans dels 50 contes hi ha una llarga i molt interessant introducció històrico-cultural de l'expert José Ramón Diego Aguirre. Després dels contes hi ha un comentari cultural de Lluïsa Cladellas.

○ Vegeu també la secció "Un llibre, un autor" a l'última pàgina

AJUDA D'EMERGENCIA

Joaquim Gascón

Davant els recents fets a la zona africana dels Grans Llacs hem demanat al nostre amic Joaquím Gascón, membre de Medicus Mundi que ens donés la seva opinió sobre aquest tema. Ens ha enviat aquest article que reproduïm.

Davant recents desastres (Iugoslàvia, Somàlia, Rwanda...) l'ajuda humanitària d'emergència s'ha posat de moda. Realment davant situacions límit, ens hem trobat enfront d'un dilema que no admetia més solució que una ajuda dels tipus que fos i com fos. Qui pot assegurar aquesta ajuda en ambients violents i caòtics? : els militars.

Tanmateix, l'emergència d'aquest tipus d'ajuda ha significat que davant l'espectacularitat de les situacions i solucions, l'antic discurs de la solidaritat i de la justícia hagi quedat en segon o tercer plà. Molt i tenen que veure alguns mitjans de comunicació de masses que els hi es massa fàcil omplir titulars i atreure audiència amb esdeveniments i solucions que no requereixen gaire reflexió i que obvien les arrels dels conflictes. A més, omplen el buit informatiu i l'oblit en que normalment tracten als països pobres.

Aquest canvi de discurs al meu entendre vol dir, sense ànim de ser exhaustiu, diverses coses: 1º que ens hem acostumat a que els països pobres visquin aquest tipus de situacions. Davant d'això i com que les situacions - a nivell individual - ens superen, més aviat posem cara de sentiment i ens arronsem d'espatlles. I la solució es relativament fàcil: que ho arreglin els especialistes. Què darrerament ja no son metges, economistes, polítics... sinó militars. 2º que ens fixem en les conseqüències més que no pas en els perquè de les situacions conflictives. I per tant renunciem a actuacions tendents no tant sols

a prevenir situacions límit, sinó que fem la vista grossa a accions provinents d'Occident que agreujen i provoquen aquestes mateixes situacions; 3º enfront d'aquestes situacions, les ajudes i la cooperació

L'ajuda d'emergència consagra una mirada superficial i reforça les imatges negatives que s'ens venen dels països pobres

clàssiques no serveixen, per si soles, per prevenir els desastres.

En definitiva, l'ajuda d'emergència consagra una mirada superficial i reforça les imatges negatives que s'ens venen dels països pobres, considerats atrassats i sobretot incapços.

També caldria que ens preguntesim sobre l'eficàcia d'aquestes accions. Somàlia i l'operació Turquesa de França a Rwanda el 1994, ens il·lustren sobre el fracàs o l'ús partidista d'accions suposadament humanitàries.

La total dependència econòmica, tecnològica i política que tenen els països pobres envers Occident; la creació de lleis i regulacions que impedeixen el desenvolupament autòcton; son en definitiva una bona part de les causes per les quals es crea una dinàmica que moltes vegades desenvoca en els desastres humanitaris. Però això com que son dinàmiques lentes, sinuoses i a llarg plaç no són notícia. Clar, que tampoc ho és el comerç d'armament!, un lucre per les nostres economies. Però heus aquí la contradicció profunda que tenim: Occident ajuda a crear tragèdies, aporta bona part de l'armament i la solució cada cop més està en mans d'especialistes militaritzats!. Haurem d'aprendre aviat tots, a marcar el pas de la oca ?



DES DE LA JUNTA...

Per què un número gairebé monogràfic sobre el poble sahrauí? Tenim raons de sobres. Ara més que mai és necessari fer pública la seva causa donat el trist paper de les Nacions Unides en l'organització del Referèndum d'Autodeterminació. Més de vint anys de malviure al desert de Tindouf amb l'esperança del retorn al Sàhara Occidental són massa anys com per recomanar-los paciència.

L'Estat Espanyol té responsabilitats prou clares com antiga potència colonitzadora, que en un moment donat es renta les mans dels seus compromisos i subscriu uns anomenats Acords Tripartits que són una autèntica cessió d'aquells territoris a Marroc i Mauritània.

L'actual litigi entre marroquins i sahrauís no hauria d'impedir la necessària per moltes raons - relació d' Espanya amb el Marroc. La política exterior espanyola massa sovint li ha mancat imaginació i seguretat davant les pressions i xantatges marroquins (Ceuta i Melilla, pateres, tràfic d'haixix,...)

La nostra posició és clarament a favor dels qui carreguen amb la pitjor part amb el convenciment que només dialogant i negociant es poden trobar solucions justes als conflictes. No és senzill. Ho sabem nosaltres i ho pateixen en cran pròpia els sahrauís des del seu inhòspit desert. La 22a. Conferència Europea de Suport al poble Sahrauí celebrada recentment a Sabadell és un pas més de coordinació de l'ajut humanitari però és, també, un clar posicionament pel diàleg entre les parts i el restabliment de la pau al Sàhara Occidental.

Sabadell s'ha posat un cop més al mapa i ha estat per uns dies un espai de trobada internacional a favor dels sahrauís, però no necessàriament en contra del poble marroquí. La construcció d'un Mediterrani ben relacionat demana imaginació, voluntat d'entesa, espais de trobada... Avui per avui són molts els problemes pendents i tots estan relacionats entre si. Per això no s'hi valen posicions simplificadores o només utòpiques.

EL PAPER DE LES ONGs EN ELS PROJECTES DE COOPERACIÓ

El responsable dels projectes a l'Àfrica austral d'Intermón, Francesc Mateu, va parlar de la situació a Angola i Moçambic després de la guerra i el paper de les Organitzacions No Governamentals, en la tercera sessió del Seminari sobre cooperació al desenvolupament a l'Àfrica Negra organitzat pel GAN. Mateu va afirmar que els problemes principals d'Angola i Moçambic després de les guerres civils que han patit són la desestructuració social (odis, desestructuració de famílies i pèrdua d'esperança en el futur), la debilitat de l'Estat (conseqüència sobretot del gran deute exterior, la dependència alimentària i les polítiques de crèdits del Banc Mundial), l'existència d'un sistema polític no autòcton (la democràcia) sobre fronteres imposades i la violència

en la vida quotidiana.

Segons Mateu, la filosofia que haurien d'adoptar les Organitzacions No Governamentals en els projectes de cooperació amb aquests països passa per: treballar amb gent del país i a petita escala (per contribuir a crear teixit associatiu), coordinar amb el govern els projectes de salut i sanitat (perquè es comprometin a fer-se càrrec de les despeses que generaran les instal·lacions), treballar per recuperar el sector rural (el tamany i manca de recursos de moltes ciutats després de la guerra les fa inviables), recuperar les infraestructures, fer pedagogia dels drets humans i la democràcia i atendre els desmobilitzats (antics soldats que ara es troben sense feina ni formació però armats).

EL "MENÚ" DE RECURSOS DIDÀCTICS

El Seminari Permanent d'Educació de la Lliga dels Drets dels Pobles va presentar els dies 19 i 26 de novembre i 3 i 10 de desembre un "menú de recursos didàctics", és a dir, una mostra de l'àmplia gamma d'eines per educar per la pau, el desenvolupament i la solidaritat, que formen el Servei de Recursos Didàctics de la Lliga. El "menú" s'adreçava a persones vinculades al món educatiu formal i no formal.

La presentació dels material, dividits en apropiats per primària o secundària, va anar a càrrec d'un especialista en el tema.

El Servei de Recursos Didàctics de la Lliga està adherit a la xarxa de recursos d'Intermón. El nombre de materials disponibles ha crescut espectacularment de la seva creació, ara fa tres anys. Actualment, disposa de més de 400 recursos en forma de vídeos, jocs, dossiers i quaderns de treball. Els materials es poden consultar de dilluns a divendres de 6 a 9 del vespre al local de la Lliga. També es poden agafar en préstec un màxim de tres dies, prorrogables sempre que no hi hagi reserva feta per altres usuaris. Hi ha materials que es poden comprar si es creu oportú.

CAMPANYA PEL ZAIRE

La Lliga dels Drets dels Pobles va promoure i es va adherir a la Campanya de Pau a la zona dels Grans Llacs a l'Àfrica de Sabadell organitzada per Sabadell Solidari el passat mes de novembre

La campanya va consistir en adherir-se i difondre el "Manifest per la Pau als Grans Llacs" en què es demanava l'obertura d'un corredor d'ajut humanitari, la celebració d'una conferència de pau que busqui una solució justa i duradora del conflicte, l'embargament total d'armes i el suport de tots els ciutadans de Catalunya (a través d'aportacions econòmiques i mobilitzacions en forma de manifestacions, minuts de silenci i llaços negres).

A més, es van organitzar dues conferències-debat al Casal Pere Quart sobre la situació dels països dels Grans Llacs i el paper de la Comunitat Internacional en el conflicte.



Seminari sobre l'Àfrica Negra a Ca l'Estruch.

LA DEMOCRÀCIA A L'ÀFRICA NEGRA

El redactor en cap de la revista Mundo negro, Gerardo González Calvo, va obrir el Seminari sobre cooperació al desenvolupament a l'Àfrica Negra organitzat pel grup GAN de la Lliga. Sota el títol "Panoràmica

general de la situació a l'Àfrica Negra després del fracàs dels processos de democratització", el ponent va afirmar que els conflictes a la zona dels grans llacs no són només ètnics sinó que són fruit d'una lluita aferrissada pel poder polític i, per tant, econòmic. El periodista va qualificar els processos de democràcia a l'Àfrica Negra de fràgils ja que han estat imposats des de fora pels països que els donen ajuts econòmics. "La majoria de països no han assolit la democràcia per exigència de la societat, -va afirmar- sinó fruit d'una estratègia dels dirigents per preservar-se en el poder, amb la benedicció dels països desenvolupats". Gerardo González va manifestar que "el gran problema del poble africà és que la majoria dels seus dirigents no han estat a l'altura de les circumstàncies; només han pensat a enriquir-se i Occident els ho ha tolerat. És trist veure com estan tant o més esclavitzats amb els propis líders african que amb els colonitzadors." El ponent va afirmar, però, que la situació a l'Àfrica Negra és molt millor que la de fa 6 anys ja que "actualment hi ha més democràcies que dictadures a l'Àfrica i algunes són ja de segona generació. El paper dels intel·lectuals africans és ara més important que mai ja són els que juntament amb associacions i ONGs desvinculades del poder polític han de contribuir a la consolidació de la democràcia en aquests països."

PREVISIONS

NOVA JORNADA DE REFLEXIÓ

La Lliga dels Drets dels Pobles convoca els socis i simpatitzants a la Jornada de Reflexió que es preveu que es celebri el dissabte 18 de gener. L'objectiu de la trobada és desenvolupar alguns dels punts del Document Marc de la Lliga (ideari de l'entitat elaborat i consensuat en la darrera Jornada de Reflexió).

COMERÇ JUST

El grup Comerç Just de la Lliga prepara una xerrada sobre comerç i medi ambient per mitjans del mes de desembre. Aquest grup va néixer formalment el passat mes de setembre i la seva primera activitat va ser l'organització d'una xerrada sobre comerç

d'armament, que va tenir lloc a Ca l'Estruch.

JORNADES SOBRE AMÈRICA LLATINA

El Grup de Treball Xile de la Lliga dels Drets dels Pobles ha programat pels dies 30 de gener i 6 de febrer les ja tradicionals "Jornades sobre Amèrica Llatina" aquesta vegada amb dues xerrades de molta actualitat. La primera sobre "Les democràcies cristianes a l'Amèrica Llatina" a càrrec del líder d'Unió Democràtica de Catalunya, Josep Anton Duran i Lleida i una altra titulada "Chiapas: una lluita popular diferent", a càrrec del professor de la Universitat Autònoma de Barcelona, Jaume Botey.



RETALLS DE PREMSA

MARRUECOS LIBERA A 66 PRISIONEROS SAHARAUIS

El Gobierno marroquí liberó ayer a 66 prisioneros de guerra saharauis, que fueron transportados en un avión alemán desde el aeropuerto de Agadir hasta Tinfuf, sede del movimiento independentista saharauí Frente Polisario, en el oeste de Argelia. La puesta en libertad de los prisioneros fue confirmada en Argel por el Polisario.

Un portavoz de la Embajada de EE UU en Rabat indicó que la liberación de los presos "cuenta con el acuerdo del rey Hassan II" y fue gestionada por los Gobiernos de EE UU y Alemania bajo los auspicios del Comité Internacional de la Cruz Roja.

Los 66 prisioneros de guerra, algunos detenidos desde 1977, estaban encarcelados en la prisión de Agadir y su liberación se llevó a cabo "por razones humanitarias", según la versión oficial. Sin embargo el Frente Polisario, que agradeció la ayuda a Bonn y a Washington, aseguró en Argel que se trataba de una respuesta a la liberación el año pasado de 185 prisioneros de guerra marroquíes por parte del Frente Polisario, tras las gestiones realizadas por los Gobiernos de Argentina y de Estados Unidos.

El intercambio de prisioneros de guerra entre Marruecos y el Frente Polisario está previsto en un plan de paz firmado por ambas partes que entró en vigor en 1991.

El País, 1 novembre de 1996

NEGOCIACIONES ENTRE MARRUECOS Y EL FRENTE POLISARIO

El rey Hassan II de Marruecos reconoció ayer públicamente la existencia de negociaciones directas con el Frente Polisario sobre el futuro del Sáhara Occidental. El soberano hizo estas confesiones de manera solemne en el transcurso de un discurso dirigido a todo el país y retransmitido a través de la radio y la televisión estatal con ocasión del 21 aniversario de la celebración de la Marcha Verde sobre la ex colonia española.

"Todo es negociable salvo la independencia", dijo el soberano en el transcurso del discurso que duró poco menos de un cuarto de hora, y en el que añadió que estas negociaciones se habían abierto a petición del Frente Polisario y de acuerdo con lo establecido en el Plan de Paz de la ONU para la región, que se inició hace más de seis años.

El rey recalcó que estaba dispuesto a recibir a los representantes del Frente Polisario una vez hubieran concluido los contactos preliminares iniciados el pasado agosto y añadió textualmente que "las puertas del Palacio estarán siempre abiertas"

Con estas declaraciones públicas el soberano alauita confirma las informaciones oficiosas desveladas indirectamente por el secretario general de las Naciones Unidas Butros Butros Ghali el pasado mes de septiembre, según las cuales Marruecos y el Frente Polisario habrían iniciado en Ginebra una ronda de conversaciones directas sobre el Sáhara Occidental.(...)

El País, 7 de novembre de 1996

UN LLIBRE, UN AUTOR

SAGUIA EL HAMRA Y RIO DE ORO

Recopilación informativa Propuestas didácticas

(Dossier didàctic sobre el Sàhara)

"El objetivo de esta unidad de programación es poner al alcance de las y los enseñantes interesados en la cuestión del Sáhara Occidental una serie de materiales que les permitan un mejor conocimiento del problema del Sáhara Occidental, tema que no suele aparecer en los libros de texto. Esta unidad de programación está pensada para el alumnado de Educación Secundaria Obligatoria. Implica esencialmente el área de Ciencias Sociales, aunque algunos aspectos se pueden trabajar conjuntamente desde el área de Plástica y Lenguaje. En ella intentamos dar una información general de la cuestión saharauí. Para ayudar a comprender la realidad saharauí, incluimos un bloque de información sobre el medio físico; un resumen de la historia del Sáhara y una descripción de la situación actual.

La información que ofrecemos no es en absoluto exhaustiva. Aunque el tema es bastante desconocido por la mayoría, existe un gran número de publicaciones que tratan el problema. En la bibliografía y en el anexo de documentos se puede encontrar más información general o específica.

Las sugerencias de actividades didácticas deben entenderse de una manera flexible. Cada enseñante puede, a partir del material que proporcionamos, modificar las actividades que planteamos o elaborar otras nuevas."

Autores: Pilar Abad Ostalé
Maria Soler i Del Valle

Edita: Lliga dels Drets dels Pobles
Sabadell, 1996. 96 pp.



**LLIGA DELS DRETS
DELS POBLES**

Revista Papers

Edita: LLIGA DELS DRETS DELS POBLES

Direcció: Quilo Martínez

Consell de Redacció: Joan Casañas, Carles Cascón,
Vicenç Creus, Núria Farell.

Imprimeix: Serafí, Indústria Gràfica Publicitària.

Amb la col·laboració de



Generalitat de Catalunya

Comissionat per a Actuacions Exteriors

La Lliga dels Drets dels Pobles és una Organització No Governamental reconeguda per les Nacions Unides i per la UNESCO. La Secció catalana té la seva seu a:

Sabadell: Ca l'Estruch, carrer Sant Isidre cantonada Lluís;

Granollers: Casal de Cultura Sant Francesc, carrer d'Espí i Grau, 1.

Telèfon i fax: 723 71 02 **Adreça Postal:** Apartat de Correus 2045, 08280 SABADELL